

فهرست:

- قوانین و مقررات دستوپاگیر؛ سدی در مسیر شکوفایی اکوسیستم دانش بنیان ۱
- جذب سرمایه داخلی و خارجی تکنولوژیهای روز را وارد کسب و کارها می کند ۲
- حمایت از پیشرانها به شرط حمایت از SMEها در اکوسیستم دانش بنیان ۴
- اعضای ملی مجمع تشکلهای دانش بنیان ایران ۶
- اعضای استانی مجمع تشکلهای دانش بنیان ایران ۷

قوانین و مقررات دستوپاگیر؛ سدی در مسیر شکوفایی اکوسیستم دانش بنیان

اکوسیستم دانش بنیان کشور به عنوان موتور محرکه اقتصاد نوین، نقشی کلیدی در ایجاد اشتغال، توسعه فناوری و افزایش صادرات غیرنفتی ایفا می کند. با این حال، یکی از بزرگترین چالشهای پیش روی این صنعت، تعدد مقررات دستوپاگیر و فرآیندهای اداری پیچیده است که نه تنها سرعت رشد شرکت های دانش بنیان را کاهش می دهد، بلکه انگیزه نوآوری و کارآفرینی را نیز تضعیف می کند

مقررات متعدد، اجرای ناقص

اخذ یک مجوز باید با نهادهای مختلفی مانند وزارت صمت، معاونت علمی ریاست جمهوری، سازمان امور مالیاتی و گمرک تعامل کنند. این پراکندگی، باعث سردرگمی و افزایش هزینه های اداری می شود

کلاهی فرآیندهای طولانی و غیرشفاف و زمان بر بودن فرآیندهای اداری را از دیگر چالشها عنوان کرد و افزود: این مسائل به ویژه در حوزه هایی مانند ثبت اختراع، دریافت مجوزهای صادراتی و جذب سرمایه دیده می شود که یکی از بزرگترین موانع رشد شرکت های دانش بنیان است

به اعتقاد وی عدم انعطاف قوانین موجود از دیگر چالشهاست. چراکه، بسیاری از قوانین و مقررات موجود، با ویژگی های منحصر به فرد شرکت های دانش بنیان (مانند نیاز به سرعت بالا و تغییرات مکرر در مدل های کسب و کار) سازگار نیستند

رئیس هیات مدیره مجمع تشکلهای دانش بنیان ایران نظارت های موازی و اینکه گاهی یک موضوع واحد، از سوی چند نهاد مختلف مورد بازرسی قرار می گیرند را از دیگر چالش های مقررات موجود در کشور دانست و تاکید کرد: این امر باعث اتلاف منابع و ایجاد

به گزارش روابط عمومی مجمع تشکلهای دانش بنیان ایران، رئیس هیات مدیره مجمع تشکلهای دانش بنیان ایران با بیان اینکه، در سال های اخیر، قوانین و مقررات متعددی در حمایت از شرکت های دانش بنیان تصویب شده است، گفت: از قانون حمایت از شرکت ها و مؤسسات دانش بنیان تا آیین نامه های مختلف مالیاتی و گمرکی، همگی با هدف تسهیل فعالیت این شرکت ها طراحی شده اند. اما در عمل، تعدد و گاه تناقض این مقررات، به جای تسهیل، باعث ایجاد بار اداری سنگین و اتلاف زمان و منابع شده است

افشین کلاهی تصریح کرد: به عنوان مثال، یک شرکت دانش بنیان برای دریافت معافیت مالیاتی، باید حداقل از ۵ نهاد مختلف مجوز بگیرد و ده ها فرم و گزارش ارائه دهد. این فرآیند، گاه چندین ماه به طول می انجامد و انرژی تیم های فنی و مدیریتی را به جای تمرکز بر نوآوری، صرف امور اداری می کند

وی در ادامه به چالش های کلیدی این حوزه اشاره کرد و گفت: تعدد مراجع تصمیم گیر برای شرکت های دانش بنیان که در فرآیند دریافت مجوزها و حمایت ها درگیر آن می شوند موضوع مهمی است. چنانکه برای

گردآوری و اجرا:

روابط عمومی مجمع تشکلهای دانش بنیان ایران

تلفن تماس:

۰۲۱-۸۸۷۱۰۵۰۸

نشانی الکترونیکی:

info@daneshbonyan.co

نشانی سایت:

www.daneshbonyan.co

تلگرام:

@daneshbonyan1391

اینستاگرام:

@daneshbonyan.co

استرس می‌شود

وی در ادامه کاهش سرعت نوآوری، فرار سرمایه‌های انسانی از کشور و کاهش رقابت‌پذیری شرکت‌های دانش‌بنیان در مقایسه با رقبای جهانی را از اثرات این شرایط ذکر کرد و ضمن پیشنهاد راهکارهایی برای رفع و بهبود وضع موجود، گفت: ایجاد یک ستاد واحد برای هماهنگی بین نهادهای مختلف مرتبط با شرکت‌های دانش‌بنیان، می‌تواند از موازی کاری و سردرگمی جلوگیری کند

کلاهی ادامه داد: استفاده از پلتفرم‌های دیجیتال برای ارائه مجوزها و خدمات به شرکت‌های دانش‌بنیان، می‌تواند زمان و هزینه‌های اداری را به شدت کاهش دهد. همچنین، ایجاد معافیت‌های مالیاتی بلندمدت و تسهیل فرآیندهای گمرکی برای صادرات محصولات دانش‌بنیان نیز می‌تواند به رشد این شرکت‌ها کمک کند

وی در ادامه به طراحی یک سامانه جامع که تمام خدمات مورد نیاز

شرکت‌های دانش‌بنیان (از ثبت شرکت تا دریافت مجوزهای صادراتی) را در یک مکان ارائه دهد، اشاره کرد. همچنین، برگزاری جلسات منظم با نمایندگان شرکت‌های دانش‌بنیان برای شناسایی چالش‌ها و ارائه راهکارهای عملی را از دیگر راهکارهای مناسب برای حل چالش‌های یاد شده دانست

کلاهی خاطرنشان کرد: شرکت‌های دانش‌بنیان، به عنوان پیشران‌های اقتصاد دیجیتال، نیازمند فضایی آزاد و انعطاف‌پذیر برای رشد و نوآوری هستند. قوانین دست‌وپاگیر نه تنها این فضا را محدود می‌کنند، بلکه می‌توانند به عاملی برای خروج استعدادها و سرمایه‌ها از کشور تبدیل شوند

وی در پایان ضمن ابراز امیدواری در خصوص رفع موانع گفت: می‌توان با همکاری نهادهای قانون‌گذار و اجرایی، گام‌های مؤثری برای رفع این چالش‌ها برداشت

مازیار نوربخش

عضو هیات مدیره مجمع تشکل‌های دانش‌بنیان ایران

جذب سرمایه داخلی و خارجی تکنولوژی‌های روز را وارد کسب‌وکارها می‌کند

آیا بازار داخلی برای محصولات و خدمات شرکت‌های دانش‌بنیان فراهم است؟ اگر نه، چرا؟

این بازار به صورت نسبی فراهم است اما طبیعتاً ایده‌آل نیست. برای برخی از محصولات بازارهای داخلی وجود دارد. اما چالش‌هایی مانند عدم حمایت از تولیدات داخلی، البته منظور من آن دسته از تولیدات داخلی که باکیفیت بوده و با استانداردهای روز دنیا مطابقت داشته باشند است. در فرهنگ اقتصادی سنتی که در کشور حاکم است باعث شده که به آن وضعیت ایده‌آل نرسیم. اینجا دقیقاً همان جایی است که باید حلقه اتصال صنعت و دانشگاه که باعث می‌شود بازارهای دانش‌بنیان در ایران بیشتر رشد کرده و بلوغ برسند قوی‌تر شود. نکته دیگر اینکه، حمایت‌های بیجا و محدود کردن واردات محصولات خارجی به بهانه حمایت از تولید داخل باعث می‌شود کیفیت محصولات داخلی ارتقا پیدا نکند و شاهد اتفاقاتی هستیم که در بازار خودرو و بازارهای مشابه شاهد آن بودیم. همانطور که در حوزه محصولات لوازم خانگی شاهد هستیم، مجدداً مجبور شدیم به بازارهای خارجی روی بیاوریم. بنابراین، در اینجا کیفیت بسیار مهم است و دانش‌بنیان‌ها باید بتوانند در فضای جهانی و بین‌المللی رقابت کنند و در آن زمان می‌توانند انتظار داشته باشند که بازار داخلی هم به آنها روی خوش نشان دهد

مازیار نوربخش، رئیس کمیسیون تحول، نوآوری و بهره‌وری اتاق بازرگانی تهران در گفتگو با روابط عمومی مجمع تشکل‌های دانش‌بنیان ایران، ضمن بررسی چالش‌های پیش‌روی شرکت‌های دانش‌بنیان ایرانی، از محدودیت‌های ناشی از تحریم‌ها و دسترسی دشوار به دانش روز دنیا و ضعف‌های زیرساختی و قانونی، این شرکت‌ها سخن گفت. نوربخش معتقد است در حوزه همکاری‌های بین‌المللی باید بتوانیم تا جایی که امکان‌پذیر است، فعالیت‌هایمان را گسترش دهیم و سرمایه‌گذار داخلی و خارجی به خصوص در حوزه‌های تحقیق و توسعه جذب کرده و کسب‌وکارهایمان را بر تکنولوژی‌های روز منطبق کنیم

به نظر شما، مهم‌ترین چالش‌هایی که شرکت‌های دانش‌بنیان ایرانی در خصوص بهره‌مندی از دانش روز دنیا با آن مواجه هستند، چیست؟

در رابطه با چالش شرکت‌های دانش‌بنیان در بهره‌مندی از دانش روز دنیا باید بحث تحریم را مطرح کنم. تحریم‌های علمی و اقتصادی که کشور ایران با آن مواجه است باعث شده که دسترسی ما به پایگاه‌های داده علمی به روز، نرم‌افزارهای تخصصی و همچنین همکاری‌های بین‌المللی محدود شود. در کنار آن محدودیت‌های تجاری ناشی از تحریم هم ضمن کاهش تعاملات و تبادلات بین‌المللی، هزینه‌ها را افزایش داده و تحقیق و توسعه را برای این کسب و کارها سخت‌تر می‌کند

به نظر شما، شرکت‌های دانش‌بنیان ایرانی چقدر در توسعه فناوری‌ها و نوآوری‌ها پیشرفت کرده‌اند؟

به نظرم در برخی حوزه‌ها مانند نانو، بایوتکنولوژی، فناوری‌های پزشکی و فناوری اطلاعات پیشرفت چشمگیری داشتیم. اما در حوزه‌هایی مانند هوش مصنوعی، نیمه‌هادی‌ها و سخت‌افزارها هنوز خیلی با کشورهای پیشرو در این حوزه فاصله داریم

آیا این شرکت‌ها با ترندهای روز دنیا در حوزه فناوری آشنا هستند و توانسته‌اند خود را با تحولات جهانی همگام کنند؟

به نظرم بله؛ علیرغم محدودیت‌ها و تحریم‌ها که دسترسی به منابع به روز را بسیار سخت کرده است، باز هم تا حد قابل توجهی با ترندهای جهانی آشنا هستند. اما در مقوله دسترسی هنوز عقب هستیم و هنوز نتوانستیم به درستی با آنها همگام شده و آنها را پیاده سازی کنیم. به هر حال فکر می‌کنم هر قدر مسائل به حوزه نرم‌افزار نزدیکتر می‌شود، مانند سلامت دیجیتال، نانو و بایوتکنولوژی نسبت به حوزه‌های سخت‌افزاری و زیرساختی بیشتر همگام هستیم

پس می‌توان حوزه‌های نرم‌افزاری را نقاط قوت شرکت‌های دانش‌بنیان ایرانی دانست؟

بله، این نخبگان و نیروهای مستعد جوان و توانمندی که در کشور وجود دارند و همین تعداد نیروی انسانی که مهاجرت نکرده‌اند و هنوز باقی مانده‌اند نقطه قوت شرکت‌های ما هستند که باید برای تولیدات نرم‌افزاری و سخت‌افزاری از آن استفاده کنیم. به نظر من، تنها موضوعی که کشور ایران باید روی آن تمرکز و سرمایه‌گذاری کند، نیروی انسانی نخبه‌ای است که در اختیار دارد و از سوی دیگر به دلیل فاصله زیادی که از لحاظ تکنولوژی با دنیا داریم به نظرم با تمرکز در حوزه تولیدات نرم‌افزاری خیلی سریع‌تر می‌توانیم به نتیجه برسیم

آیا شرکت‌های دانش‌بنیان ایرانی در حوزه‌های خاصی از فناوری توانسته‌اند در سطح جهانی حرفی برای گفتن داشته باشند؟ اگر بله، در چه حوزه‌هایی؟

طبیعتاً در برخی از حوزه‌ها مانند نانو تکنولوژی، داروسازی و صنایع دفاعی حتما حرفی برای گفتن دارند اما در حوزه‌های هوش مصنوعی و الکترونیک به نظر می‌رسد هنوز فاصله زیادی داریم و حرف زیادی برای گفتن نداریم

شما در نمایشگاه‌های بین‌المللی مانند جیتکس و... حضور داشته‌اید. به نظر شما، شرکت‌های ایرانی در مقایسه با شرکت‌های خارجی از نظر علمی، فنی و فناوری در چه سطحی قرار دارند؟

این جایگاه متأسفانه چندان جایگاه مناسبی نیست؛ هم از نظر کیفیت و هم از نظر مشکلات ناشی از تحریم‌های موجود که باعث می‌شود نتوانند به راحتی خودشان را در چنین صحنه‌هایی معرفی کنند. چندین سال است که با شدت گرفتن تحریم‌ها شرکت‌های ایرانی مجبورند حتی در بازدید از این نمایشگاه‌ها هم خودشان را محدود کنند و حتی گاهی با نام‌ها و برندهای خارجی می‌توانند در این عرصه‌ها فعالیت کنند. در چنین شرایطی وقتی بازاری هم شکل بگیرد و تعاملاتی ایجاد شود باز به دلیل ایرانی بودن نمی‌توانند به راحتی با بازارهای خارجی و هم‌تایان خارجی خود تعامل کنند. این موضوع باعث بروز ضعف‌هایی در برندینگ و بازاریابی بین‌المللی می‌شود که همه اینها حضور گسترده در نمایشگاه‌ها و گردهمایی‌ها را با مشکلات عدیده‌ای روبه‌رو می‌کند

آیا شرکت‌های ایرانی توانسته‌اند در این رویدادها توجه جهانی را به خود جلب کنند؟ اگر نه، چه اقداماتی باید انجام دهند؟

باید بگویم به صورت محدود بله، برخی از استارت‌آپ‌هایی که پایه ایرانی دارند و در خارج از کشور هم ساختار خارجی برای خود تدارک دیده‌اند، توانستند در این رویدادهای بین‌المللی حضور یافته، موفق شوند و حتی اعتباراتی هم کسب کنند و بازارها را به سمت خودشان ترغیب کنند. اما این اتفاقات بسیار محدود است و متأسفانه به دلیل مسائلی که وجود دارد به راحتی نمی‌توانند خودشان را عرضه کنند و موانع زیادی در این خصوص وجود دارد. حتی اگر یک شرکت خارجی هم بخواهد تحریم‌ها را دور بزند و با آنها به هر طریقی راه را ادامه دهد باز هم با محدودیت‌های حاکم بر تبادلات مالی مواجه می‌شود و این ادامه کار را تا حد زیادی پیچیده می‌کند

چه راهکارهایی را برای افزایش همگامی شرکت‌های ایرانی با ترندهای جهانی پیشنهاد می‌کنید؟

اولین موضوع همین مساله تحریم است که باعث شده ما نتوانیم از ترندها و دانش‌های روز دنیا بهره کافی را ببریم. با توجه به

شرایط موجود که غیرقابل تغییر است باید تلاش کنیم که در حوزه همکاری‌های بین‌المللی تا جایی که امکانپذیر است بتوانیم فعالیت‌هایمان را گسترش دهیم و سرمایه‌گذار داخلی و خارجی به خصوص در حوزه‌های تحقیق و توسعه جذب کرده و کسب‌وکارهایمان را بر تکنولوژی‌های روز منطبق کنیم

طبیعتاً در داخل کشور هم مجوزها و فرآیندهای پیچیده قانونی که در داخل کشور است گاهی محدودکننده و مانع فعالیت کسب‌وکارها و کارآفرینان است. اینها باید مورد توجه قرار گیرد. قانون رفع موانع تولید و بهبود مستمر محیط کسب‌وکار در کشور وجود دارند اما توسط برخی از نهادهای دولتی در کشور رعایت نمی‌شوند. این موارد باید پیگیری شود تا موانع موجود برطرف شود

به نظر شما، آینده شرکت‌های دانش‌بنیان ایرانی چگونه خواهد بود؟ آیا می‌توانیم امیدوار باشیم که بتوانند در عرصه جهانی رقابت کنند؟

ببینید اگر بخواهیم تنها به بازارهای داخلی توجه کنیم، رشد زیادی را شاهد نخواهیم بود. چنانکه شاهد آن هستیم که بزرگترین شرکت‌هایی که وارد بورس می‌شوند یا توسط شرکت‌های بزرگ و خصوصی اداره می‌شوند، مشارکت‌ها، قیمتگذاری‌ها و اتفاقاتی که می‌افتد اصلاً و اصلاً با دنیا قابل مقایسه نیست. نمونه آن استارت‌آپ‌هایی است که با کاربران بسیار کمتر، می‌بینیم که در دنیا و حتی در کشورهای همسایه درآمدهای بالایی دارند. علت آن هم همین ارتباط نداشتن با هم‌تایانمان در دنیا است که ما را به بازارهای داخل کشور محدود می‌کند. بنابراین، من امیدوار هستم که ارتباطمان با دنیا برقرار شود. چراکه، معتقدم آینده‌ای بسیار بهتر از آنچه که در حال حاضر با آن مواجهیم برای شرکت‌های دانش‌بنیان ایرانی داشته باشیم. حتماً باید از این اکوسیستم حمایت صورت گیرد، تاکید می‌کنم که منظورم از حمایت اصلاً حمایت‌های مالی و وام و تسهیلات نیست. چراکه، معتقدم این یک مسکن کوتاه مدت که نتیجه آن رانت است و کمک چندانی نمی‌کند

اکوسیستم فناوری ایران چقدر توانسته است به رشد و توسعه شرکت‌های دانش‌بنیان کمک کند؟

اکوسیستم در یک مقطعی رشد بسیار

مطلوبی داشت، افرادی از خارج از کشور وارد این اکوسیستم شدند که تجربیات خیلی خوبی را آوردند و روش و راهکارهای جدیدی را برای شرکت‌های دانش‌بنیان ایجاد کردند. اما در هر حال، هنوز ضعف‌هایی در قوانین وجود دارد. مهم‌تر از آن مقوله ارتباط صنعت و دانشگاه است که هنوز به آن شکل که لازم است اتفاق نمی‌افتد و بسیار محدود است و این پیشرفت را بسیار کند کرده است

آیا زیرساخت‌های لازم برای رشد این شرکت‌ها در ایران فراهم است؟ اگر نه، چه کمبودهایی وجود دارد؟

یکسری زیرساخت‌ها فراهم شده اما کافی نیست؛ یکسری دیتاست‌تر و آزمایشگاه‌هایی آماده شده ولی باز به خاطر تحریم‌ها به اندازه کافی نبوده و به روز نیستند. تحریم‌ها باعث شده که ما نتوانیم به اندازه کافی روی این بخش سرمایه‌گذاری کنیم و دسترسی به این زیرساخت‌ها چندان سریع و به روز نیست. بنابراین، هنوز در این حوزه به توسعه بسیار زیادی نیاز داریم

به نظر شما، نظام آموزش و پژوهش در ایران چقدر توانسته است به رشد شرکت‌های دانش‌بنیان کمک کند؟

این نقش بسیار پررنگ است. نظام آموزشی کشور تا یک جایی بد نبوده است و توانسته نیروهای انسانی نخبه و مستعدی را به بازار کار معرفی کند. ولی متأسفانه این سیستم به روز نشده است بدان معنا که

هنوز سرفصل‌هایی در دانشگاه‌ها تدریس می‌شود که نخ نما شده و لازم است به موضوعات و تکنولوژی‌های روز پرداخته شود. بنابراین، نیاز جدی به بازنگری سرفصل‌های دروس دانشگاهی دیده می‌شود و آن چیزی که امروز نیاز شرکت‌های دانش‌بنیان است پاسخ داده شود و این فاصله پر شود. باید از دبیرستان و دانشگاه یک بازنگری جدی در سرفصل‌ها و شیوه‌های تدریس اتفاق بیفتد

اگر بخواهید با توجه به شرایط موجود، پیامی به شرکت‌های دانش‌بنیان در حوزه فناوری و نوآوری بدهید، آن پیام چه خواهد بود؟

توصیه من این است که ناامید نشوند و نوآوری را متوقف نکنند. قطعاً اوضاع اینگونه نمی‌ماند و تعاملات بین‌المللی حتماً افزایش پیدا می‌کند. حتماً روی کیفیت و استانداردهای جهانی تمرکز و به آن توجه کنند

نگاه کوتاه مدت به فرآیند کسب‌وکار خود نداشته باشند و به دنبال این رانت محدودیت واردات نباشند. از فناوری‌های نوین غافل نشوند، تکنولوژی با سرعت در حال رشد است و ار کنترل ما خارج است و باید همه تلاشمان را بکنیم که از آن جا نمانیم

چه تغییراتی در سیاست‌ها و قوانین می‌تواند به رشد شرکت‌های دانش‌بنیان کمک کند؟

در لابلای صحبت‌ها به آن اشاره کردم. به قوانین موجود توجه شود و جاهایی که هنوز در حال

طی مسیرهای قدیمی هستند باید به طور جدی با آنها برخورد شود. امور بوروکراتیک و کارهای زائدی که در فرآیند اخذ مجوز و فعالیت کسب و کارها در کشور وجود دارد باید بازنگری شود. شرکت‌های دانش‌بنیان نباید درگیر این موانع شوند

بحث حمایت از صادرات محصولات دانش‌بنیان نکته مهمی است که باید مورد توجه قرار گیرد که البته به کیفیت محصولات خود این شرکت‌ها هم برمی‌گردد. دولت و نهادهای مربوطه، تشکلهای فعال در این حوزه مانند مجمع تشکلهای دانش‌بنیان ایران، اتاق‌های بازرگانی و... باید کمک کنند که بتوانیم در بارهای جهانی حرفی برای گفتن داشته باشیم تا انتظار رشد جدی این شرکت‌ها را داشته باشیم

موضوع ایجاد زیرساخت‌هایی برای توسعه مقوله تحقیق و توسعه موضوع مهمی است که باید مورد توجه دولت قرار گیرد. مخصوصاً در حوزه هوش مصنوعی شاهد آن هستیم که خیلی جدی گرفته نشده است، اما موضوع مهمی است و هرچه زودتر باید به آن ورود کنیم. بحث نظام تأمین مالی و حمایت از سرمایه‌گذاری خطرپذیر که تا حدودی اتفاق افتاده اما همچنان درگیر موانع و چالش‌هایی که روز بروز به جای اینکه تسهیل شود سخت تر می‌شود و این موارد باید مورد بررسی قرار گیرد

حمایت از پیشران‌ها
به شرط حمایت
از SMEها در
اکوسیستم
دانش‌بنیان

و شرکت‌های کوچک و متوسط باشیم. در این یادداشت سعی داشته‌ام به بررسی ضرورت این تعادل و ارائه راهکارهایی برای تحقق آن بپردازم

سحر بنکدارپور

دبیرکل مجمع تشکلهای دانش‌بنیان ایران

در شرایط کنونی اقتصاد ایران، که با چالش‌هایی مانند تحریم‌ها، نوسانات ارزی و محدودیت‌های دسترسی به فناوری‌های پیشرفته مواجه است، نقش شرکت‌های دانش‌بنیان به عنوان موتور محرک اقتصاد دانش‌محور بیش از پیش پررنگ شده است. قانون جهش تولید دانش‌بنیان که با هدف تقویت این شرکت‌ها و ایجاد بسترهای لازم برای رشد آن‌ها تصویب شده است، فرصتی استثنایی برای تحول اقتصاد ایران فراهم کرده است. با این حال، برای بهره‌برداری کامل از این فرصت، باید به دنبال ایجاد تعادل بین حمایت از شرکت‌های پیشران

ضرورت حمایت از شرکت‌های پیشران

شرکت‌های پیشران، به عنوان بازیگران اصلی در اکوسیستم فناوری و نوآوری، نقش کلیدی در ایجاد زنجیره‌های ارزش و توسعه بازارهای جدید دارند. این شرکت‌ها با دارا بودن منابع مالی، فنی و انسانی بیشتر، می‌توانند به عنوان موتور محرک رشد اقتصادی عمل کنند. آن‌ها قادرند پروژه‌های بزرگ مقیاس را اجرا کنند، فناوری‌های نوین را توسعه دهند و حتی در بازارهای بین‌المللی حضور یابند. در شرایط کنونی اقتصاد ایران، حمایت از این شرکت‌ها می‌تواند به ایجاد اشتغال، افزایش صادرات غیرنفتی و کاهش وابستگی به واردات کمک کند.

با این حال، حمایت از شرکت‌های پیشران باید مشروط به تعهد آن‌ها به حمایت از SMEها باشد. این رویکرد نه تنها به ایجاد تعادل در اکوسیستم دانش‌بنیان کمک می‌کند، بلکه باعث تقویت زنجیره‌های تأمین و افزایش همکاری‌های بین شرکتی می‌شود. نوع دیگر حمایت از SMEها که بسیار مرسوم است باعث می‌شود اکثریت دانش‌بنیان‌ها و SMEها مقروض شده و با توجه به شرایط اقتصادی موجود نتوانند از پس بدهی‌هایشان بربایند.

این در حالیست که در همه جای دنیا چرخه تولید با سرمایه‌گذاری کمپانی‌های بزرگ روی شرکت‌های کوچک و متوسط اتفاق می‌افتد و نه با حمایت‌های دولت. به عنوان مثال، کمپانی‌هایی مانند گوگل و مایکروسافت در صدد هستند با سرمایه‌گذاری بر روی شرکت‌های کوچک و متوسط جریان اقتصاد را پیش ببرند.

چالش‌های SMEها در اکوسیستم دانش‌بنیان

شرکت‌های کوچک و متوسط به عنوان بخشی حیاتی از اکوسیستم دانش‌بنیان، با چالش‌های متعددی مواجه هستند. این چالش‌ها شامل دسترسی محدود به منابع مالی، نبود بازارهای پایدار، ضعف در زیرساخت‌های فناوری و عدم توانایی در رقابت با شرکت‌های بزرگتر می‌شود. در بسیاری از موارد، SMEها به دلیل کمبود منابع، قادر به توسعه محصولات نوآورانه یا ورود به بازارهای بین‌المللی نیستند.

این در حالی است که این شرکت‌ها به دلیل انعطاف‌پذیری بالا و توانایی در پاسخ سریع به تغییرات بازار، پتانسیل بالایی برای رشد و نوآوری دارند. از این رو، بسیار مهم است که بتوانیم

با اندیشیدن تمهیداتی میان حمایت از شرکت‌های پیشران و SMEها تعادل ایجاد کنیم. در این خصوص با پیاده‌سازی راهکارهایی که در ادامه می‌آید می‌توان اقدامات موثری در حوزه مذکور انجام داد.

ایجاد زنجیره‌های ارزش مشترک

شرکت‌های پیشران می‌توانند با ایجاد زنجیره‌های ارزش مشترک، SMEها را به عنوان تأمین‌کننده یا شریک تجاری در پروژه‌های خود مشارکت دهند. این همکاری‌ها نه تنها به رشد SMEها کمک می‌کند، بلکه باعث افزایش کیفیت و کاهش هزینه‌های تولید برای شرکت‌های پیشران می‌شود.

تسهیم دانش و فناوری

شرکت‌های پیشران می‌توانند با تسهیم دانش و فناوری‌های خود با SMEها، به ارتقای سطح فنی این شرکت‌ها کمک کنند. این کار می‌تواند از طریق برگزاری دوره‌های آموزشی، کارگاه‌های تخصصی یا حتی انتقال فناوری انجام شود.

حمایت مالی مشروط

دولت و نهادهای مرتبط می‌توانند حمایت مالی از شرکت‌های پیشران را مشروط به مشارکت آن‌ها در حمایت از SMEها کنند. برای مثال، بخشی از تسهیلات اعطایی به شرکت‌های پیشران می‌تواند به توسعه همکاری‌های آن‌ها با SMEها اختصاص یابد. البته نکته‌ای که وجود دارد این است که شرکت‌های بزرگ اقتصادی خیلی به تسهیلات مالی نیاز ندارند و نوع و جنس این حمایت‌ها باید متفاوت از وام و تسهیلات و از جنس تسهیلهای بدون دخالت دولت در اجرای آن باشد.

ایجاد شبکه‌های همکاری

تشکیل شبکه‌های همکاری بین شرکت‌های پیشران و SMEها می‌تواند به تبادل تجربیات، منابع و فرصت‌های بازار کمک کند. این شبکه‌ها می‌توانند تحت حمایت نهادهای تشکلی‌های صنفی مانند مجمع تشکلی‌های دانش‌بنیان ایران فعالیت کنند.

به رسمیت شناختن اقتصاد نوآوری در اکوسیستم اقتصادی کشور

لازم است اقتصاد نوآوری، به عنوان موتور محرکه رشد و توسعه اقتصاد در نظر گرفته

شود. این مهم نیازمند تغییر نگرش و ایجاد بسترهای مناسب برای رشد و توسعه شرکت‌های دانش‌بنیان و استارت‌آپ‌ها است. اقتصاد نوآوری یک اکوسیستم پویا است که در آن، ایده‌های نوآورانه می‌توانند به سرعت به محصولات و خدمات قابل عرضه در بازار تبدیل شوند. در این اکوسیستم باید حمایت‌های مالی، قوانین تسهیل‌گر، زیرساخت‌های دیجیتال و شبکه‌سازی بین‌المللی به حرکت رو به جلو کمک می‌کند.

بنابراین فرهنگ نوآوری باید از طریق آموزش و آگاهی‌بخشی به عموم مردم، مدیران و سیاست‌گذاران در تمام سطوح جامعه نهادینه شود تا همگان اهمیت و نقش اقتصاد نوآوری را در توسعه پایدار کشور درک کنند.

نقش قانون جهش تولید دانش‌بنیان

قانون جهش تولید دانش‌بنیان با تأکید بر حمایت از شرکت‌های دانش‌بنیان، فرصت‌های بی‌شماری برای رشد این شرکت‌ها فراهم کرده است. با این حال، برای تحقق اهداف این قانون، باید به دنبال ایجاد تعادل بین حمایت از شرکت‌های پیشران و SMEها باشیم. این کار نه تنها به رشد متوازن اکوسیستم دانش‌بنیان کمک می‌کند، بلکه باعث افزایش رقابت‌پذیری و نوآوری در سطح ملی می‌شود.

با توجه به موارد مطرح شده، حمایت از شرکت‌های پیشران به شرط حمایت از SMEها، رویکردی است که می‌تواند به ایجاد تعادل در اکوسیستم دانش‌بنیان ایران کمک کند. این کار نه تنها به رشد اقتصادی و افزایش صادرات غیرنفتی منجر می‌شود، بلکه باعث تقویت زنجیره‌های ارزش و افزایش همکاری‌های بین شرکتی می‌شود. در شرایط کنونی اقتصاد ایران، این رویکرد می‌تواند به عنوان راهکاری کلیدی برای تحقق اهداف قانون جهش تولید دانش‌بنیان و ایجاد اقتصاد دانش‌محور مورد توجه قرار گیرد.

مجمع تشکلی‌های دانش‌بنیان ایران، به عنوان نهادی بالادستی، می‌تواند با ایجاد بسترهای لازم برای همکاری بین شرکت‌های پیشران و SMEها، نقش مهمی در تحقق این هدف ایفا کند. این کار نه تنها به رشد شرکت‌های دانش‌بنیان کمک می‌کند، بلکه باعث افزایش رقابت‌پذیری و نوآوری در سطح ملی می‌شود.

اعضای ملی مجمع تشکل‌های دانش بنیان ایران

 انجمن ناشران دیجیتال	 انجمن تولیدکنندگان نرم افزار تلن همراه	 اتحادیه صنایع لوح‌های فشرده ایران	 سندیکای شرکت‌های شناسایی، تجهیزات نقشه برداری و مکان‌یابی رادیویی	 اتحادیه تولیدکنندگان و صادرکنندگان نرم افزار ایران	 اتحادیه سراسری شرکت‌های فنی مهندسی حفاظت الکترونیک و شبکه‌های ایمنی
 اتحادیه صنایع هوایی و فضایی ایران	 فدراسیون صادرات انرژی و صنایع وابسته	 اتحادیه صادرکنندگان تجهیزات پزشکی	 سندیکای صنعت برق	 سندیکای تولیدکنندگان تجهیزات فن آوری اطلاعات ایران	 انجمن واردکنندگان موبایل و تبلت و لوازم جانبی
 انجمن صنایع خورشیدی (انرژی‌های تجدیدپذیر)	 انجمن صادرکنندگان خدمات فنی و مهندسی ایران	 انجمن شرکت‌های مهندسی و پیمانکاری نفت و گاز و پتروشیمی	 انجمن تولیدکنندگان و واردکنندگان ماشین‌آلات سنگین معدنی، ساختمانی و راهسازی	 انجمن بهینه‌سازی مصرف انرژی ایران	 انجمن ارگانیک ایران
 انجمن ماشین‌سازان صنایع غذایی	 انجمن صنفی شرکت‌های اتوماسیون صنعتی	 کانون طراحی مهندسی و طراحی مونتاژ ایران	 سندیکای صاحبان صنایع داروهای انسانی	 سندیکای تولیدکنندگان داروهای دامپزشکی	 سندیکای تولیدکنندگان مکمل‌های رژیمی-غذایی ایران
 اتحادیه صادرکنندگان خدمات فنی و مهندسی، مشاوران و پیمانکاران صنعت مخابرات ایران	 انجمن صنایع پلیمر ایران	 انجمن تولیدکنندگان حلال‌های هیدروکربنی ایران	 انجمن تولیدکنندگان و فناوری‌های صنعتی ساختمان	 انجمن آزمایشگاه‌های همکار آزمون و واسنجی ایران	 انجمن تولیدکنندگان و صادرکنندگان محصولات بیوتکنولوژی
 سندیکای صنعت مخابرات	 انجمن صنایع معدنی	 انجمن لوله و اتصالات پلی اتیلن	 انجمن IEEE	 انجمن صنایع پیشرفته دانش بنیان صنعت و معدن	

اعضای استانی مجمع تشکل‌های دانش بنیان ایران

